

EVANG. EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Előfizetés díja:

Egész évre . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyedévre . . 3 „
Egy szám ára 24 fill.

Hirdetés díja:

Egész oldal . 16 kor.
Fél oldal . . . 8 „
Negyed oldal . 4 „
Nyolczad oldal . 2 „

Felelős szerkesztő és kiadó:

V E R E S J Ó Z S E F.

A középiskolai vallásoktatás tantervének revíziója.

Az egyet. közoktatási bizottság szives figyelmébe ajánlva.

(Folytatás és vége.)

III. osztály. A mult évi tananyag, különösen a hegyi beszéd, a Káté és a szentirási helyek ismétlése után rövid egyháztörténet élet- és jellemrajzok alakjában, a németországi, svájczai és hazai reformáció történetének az általános egyháztörténetnél bővebb méltatásával. — A symbolikus iratok keletkezése és tartalma a legfőbb vonásokban. Szentirási helyek s 4 egyházi ének. — A Káté III. része rövid szómagyarázatokkal.

A III. osztály tananyaga szorosan csatlakozik a II. osztályéhoz. A mig ott Istennek új-szövetségi kijelentését ismeri meg a tanuló Jézus életében és az apostolok működésében, a mig ott Istennek az új-szövetségre alapított országát látja megvalósulni az első keresztyén gyülekezetben, addig itt ennek az Istenországnak története vonul el szeme előtt. Látja az egyház küzdelmeit az első századokban, látja az egyház megerősödését, a hierarchia kifejlődését, az egyház megromlását és reformációját s végre látja azokat a küzdelmeket, melyeket elődei vívtak hitükért s azokat az eredményeket, melyeket az egyház a hitélet, a szeretet, a felvilágosodás és művelődés terén napjainkban felmutat. Egyúttal azonban megismeri az első három symbolum alapján az általános keresztyén hitet s az ágostai hitvallás alapján a saját evang. protestáns hitét is, s a Kátéból megtanulja a hitnek helyes gyakorlását s az Istennel való érintkezés magasztosságát az imádságban.

IV. osztály. A mult évi tananyag ismétlése után Luther Kis Kátéja beható szó- és

tárgyi magyarázatokkal. Az egyházi esztendő és a keresztyén egyházakat megkülönböztető főbb váltanok rövid ismertetése. Szentirási helyek s valamelyik symbolikus evangéliom olvastatása és rövid magyarázata. — Négy egyházi ének.

A IV. osztály tananyaga folytatása s egyúttal befejezése a III. osztály tananyagának. Az egyház történetének tárgyalása után önként következik az egyház tanának, még pedig első sorban a saját evang. egyházunk tanának ismertetése s annak bebizonyítása, hogy az Jézus tanításaival megegyezik. A tanítás célja bizonyára ismeretszerzés is, azonban ha valahol, úgy különösen itt áll az, hogy a tanuló szívét, lelkét kell megragadnunk, abban az egyházunk, hittanaink és egyházi életünk iránti szeretetet s buzgóságot felkeltenünk és megszilárdítanunk. Tankönyvül nézetem szerint nem valami rövid hit- és erkölcsstani vezérfonal, hanem feltétlenül Luther kis kátéja, illetőleg annak valamely jó magyarázatos kiadása használandó. A rövid hit- és erkölcsstani kézikönyvekkel már kísérletet tettünk, de nem igen váltak be. A tanuló nem szivesen tanulja, mert nehéz, s könnyen elfelejti, mert rendszerébe nem tudja magát beleélni. Év közben csak meg vagyunk vele valahogy, de év végén, ismétlésnél látjuk, hogy jóformán összes munkánk, minden magyarázatunk kárba veszett. Luther kis kátéja azonban tökéletesen alkalmas a hittételek elsajátíttatására. Szövege rövid, s négy osztályon át ismételtetvén, eltörölhetetlenül belevésődik a tanuló emlékezetébe. Lehet, hogy a szöveghez fűzött magyarázatok közül, legyenek azok bármily élénkek és megkapók is, sokat elfelejt, a kátészöveg azonban emlékezetében marad s ezzel tökéletesen meg lehetünk elégedve.

V. osztály. Az Isten ó-szövetségi országának története: Izrael népének

története s az ó-szövetség valláserkölcsei világnézetének ismertetése. Az ó-szövetségi kánon keletkezésének, beosztásának, a kanonikus és a pokryfus könyveknek rövid ismertetése. Szentírási helyek felkeresésének gyakorlása s az ó-szövetség fontosabb szakaszainak olvastatása és magyarázása. A történeti anyaggal kapcsolatban a második hitágazat s a Káté I. és III. részének ismételése.

Az 1884. évi tanterv szerint az V. osztály anyagát az ó- és új-szövetségi könyvek ismertetése képezte. A hivatkozott albizottsági munkálat ez anyagbeosztást megtartja s mintegy magyarázatként azzal egészíti ki, hogy „rövid bevezetési és tartalmi ismeretek közlése után egyes könyvek fontosabb szakaszait kell olvastatni és magyarázni.”

Hogy a bibliaismertetésnek ezen módjáról miként vélekednek a protestantizmus klasszikus hazájában, Poroszországban, azt egy 1888 ban kiadott miniszteri rendelet így fejezte ki: „A gyermekeknek minden esetre meg kell tanulniok, hogy mely könyvek alkotják a Szentírást s milyen sorrendben következnek azok egymás után; de az egyes szentírási könyvek rövid tartalmának könyv nélkül tanulatása hiába való s ezért értéktelen.” De mi, vallástanárok is tudjuk, hogy a bibliaismertetésnek eddigi módja nem célhoz vezető. Jól mondja Hetvényi barátom fenthivatkozott cikkében, hogy „ez az egy év elég arra, hogy a Szentírásról és egyes könyveiről sokat beszélhessünk, de arra, hogy a Szentírásról eleget nyújthassunk, edes kevés.”

Az üdvösség előkészítésének és megjelenésének történeti megvilágítására alig jut idő; erre különben a régi tanterv nagy figyelmet nem is fordít, megelégszik az egyes könyvek tartalmának és keletkezésének ismertetésével. Ez pedig a Szentírás igazi megértéséhez korántsem elég.” Bizony nem! Évközben csak megtanulja a tanuló az egyes könyvek tartalmát, év végén azonban, az ismétlések idején az egész anyag egy nagy chaoszá válik fejében, s midőn a vizsgálaton nem tud úgy számot adni készültségéről, mint szeretné és tanulása után várhatná, a helyett, hogy megkedvelné, meggyűlöli a Szentírást. Már pedig ez nem célunk. Ha igaz az, — a minthogy igaz — hogy vallásoktatásunk középpontjának s alapjának a

Szentírásnak kell lennie, úgy minden erőnkkel oda kell törekednünk, hogy a Szentírást a tanulóval nemcsak megértessük, hanem meg is kedveltessek.

S ezt csak akkor érzük el, ha a bibliaismertetés eddigi módjával teljesen szakítunk s nem követeljük a Szentírási könyvek tartalmi kivonatát, hanem a Biblia főtartalmának kiemelésével az első fokon, vagyis az V. osztályban megismertetjük a tanulóval Izrael népének történetét és az ó-szövetségnek valláserkölcsei világnézetét, s ennek kapcsán rámutatunk, hogy „miként készítette elő az Isten az ó-szövetség vallástörténeti fejlődésében a keresztyénséget, mint új szövetséget s mennyiben lett az új-szövetség betetőzője az ó-szövetségnek.”

Maga a történeti anyag természetesen három csoportra volna e fokon beosztható. Az első csoportot képeznék a patriarchák története: Ábrahám, Jákob és József; a másodikat a mosaismus: Mózes, Józsuá, a bírák és Sámuel; a harmadikat a profetizmus: a királyság létesítése, Zsidóország kettészakadása és a fogság utáni korszak.

VI. osztály. Az Isten új-szövetségi országának története, megalakulásától egészen a reformációig: A keresztyenség eszményilényege Jézus életében és tanításában; az egyház megalakulása és deformációja. Az új-szövetségi kánon rövid ismertetése. A biblia fordítása. Fontosabb evangéliomi szakaszok s az Apostolok Cselekedetének olvastatása és magyarázata. A történeti anyaggal kapcsolatban a káté I. II. és III. része.

A VI. osztály anyaga szorosan fűződik az V-éhez. Miután a tanuló az ó-szövetség főtartalmával, a zsidó nép történetével, vallásával és messiási reményeivel megismerkedett, a VI. osztály tananyaga a Jézus korabeli politikai és vallási viszonyok ismertetésével kezdődne s Jézus életének és munkásságának, valamint az apostolok működésének kiválasztott evangéliomi szakaszok s az Apostolok Cselekedete alapján való tárgyalásával folytatnák. Az apostoli korhoz csatlakoznék a keresztyén egyháznak története a reformációig, még pedig nem bő és részletes tárgyalásban, hanem csak oly terjedelemben, hogy a tanuló a reformáció utáni vágyódást s annak szükséges-

ségét megértse. Nagy súlyt kellene helyezni a régi egyház szervezetére a pápai hatalom megszilárdítása után s ezzel kapcsolatban az egyház hitéletének nyilvánulásaira. Így kisebb lenne az átveendő anyag, mint az eddigi beosztás szerint, az eredmény azonban sokkal kielégítőbb lenne. Eddig az anyagalmaz megkötötte a kezünket; nem időzhettünk az egyes pontoknál oly sokáig, mint szerettünk volna s inkább arra kellett törekednünk, hogy a tanulónak történeti tudását gyarapítsuk, semminthogy valláserkölcsei érzékét, evang. prot. tudatát fejlesszük.

VII. osztály. Az Isten új-szövetségi országának története a reformáció után: A római és g. kath. egyháznak rövid, — s a külföldi és hazai reformációnak kimerítő története, nem száraz történeti adatok egymás mellé sorolásával, hanem az evang. eszme küzdelmeinek s eredményeinek feltűntetésével. — János evangéliomának és a könnyebb leveleknek, nevezetesen a galáciai, filippi, korinthusi első, s a Filemonhoz írt levélnek, továbbá Jakab levelének olvastatása és magyarázata. A Káté I—V. részei.

A magyarhoni prot. egyház története önállóan, az egyetemes egyház történetétől elválasztva, volna tárgyalandó.

VIII. osztály. Az üdvösség történetének áttekintő ismétlése után evang. egyházunk tanainak összefoglalása a hit- és erkölcstanban, az ágostai hitvallás részleteiből ismertetésével. Evang. egyházunk váltanai és alkotmánya. — A római levél olvasása és magyarázata.

A VIII. osztályban a középiskolai vallástani-tás és valláserkölcsei nevelés befejezést nyer. Ha valahol, úgy itt az a cél, hogy a tanuló egyházának alaptanait megismerje s lelkében igazi evang. öntudat ébresztessék. Ez szerintem csak akkor érhető el, ha a hit- és erkölcstan nem rendszeres alakban, hanem ismét csak Luther Kis Kátéja alapján tárgyalatik, továbbá, ha a tanítás a szentírásra és az ágostai hitvallásra támaszkodik. Tudjuk, hogy a rendszeres tárgyalás nagyon megnehezíti a megértést és elsajátítást. Mi teológiailag képzett emberek gyönyörködünk benne, tanulóink azonban fáznak tőle. Hagyjuk ezért a rendszert az egyetemeknek s teológiáknak, mi pedig ma-

radjunk meg Luther Kátéja mellett, melyet a tanulóval VIII. osztályon keresztül elsajátítottunk. Ezzel természetesen nem azt akarom mondani, hogy a VIII. osztályban is Kátét magyarázzunk, mint a IV-ben, hanem azt, hogy tartsuk meg a Káté beosztását s építsük reá a hit- és erkölcstant. Hogy ez lehetséges, azt német testvéreink már régen megmutatták. Magamnak is van egy ilyen könyvem, (Euler: Grundriss der evang. Glaubenslehre — und Sittenlehre, Leipzig, két kis kötet) s mondhatom, hogy élvezettel és haszonnal olvasom s boldog volnék, ha tanítványaim kezébe hasonló könyvet adhatnék.

A tanítás menete az lehetne, hogy a tanár egy-egy szentírási mondatból vagy szakaszból indulva ki, összeköttetésbe hozná azt az ágostai hitvallással s ebből levonná a hittani vagy erkölcstani eredményt. Természetes tehát, hogy a felsorolt leveleket s az ágostai hitvallást nem kellene az iskolában elejétől végig olvasni és tárgyalni; — ez egyáltalában nem vezetne célhoz. Ha azonban az idő megengedné, összefoglalásképpen úgy azt, mint emezt végig lehetne olvastatni, ekkor azonban már nem csatolnánk hozzá magyarázatokat.

Befejezésül még csak azt jegyzem meg, hogy nézetem szerint arra is helyes volna a valóstánárokat utasítani, hogy a VI., VII. és VIII. osztályokban néhány, — évenként legfeljebb 4—4 iskolai dolgozatot készíttessenek a tanulóval az átvett anyaggal kapcsolatban. Sokszor igen tanulságos megjegyzéseket lehet ezekkel kapcsolatban a növendékeknek elmondani.

ADORJÁN FERENCZ.

A segédlelkészek óhaja Dunántúl

Figyelemmel szoktam kísérgetni az „Evang. Egyház és Iskola“ hirdetési rovatát is. S mondhatom, mindig bizonyos irigység fogott el, hogy azok a mi kedves, más kerületbeli káplán barátaink a teljes ellátás mellett még 600 korona díjazást is nyernek. Nos nekünk ez nem adatik. 120 kor. a legelső, ennek kétszerese 240 kor. a legfelső fizetési fokozat. Most kérem, tessék megkísérteni, hogyan lehet ezen nevetségesen csekély összegből kijönni? Zsebpénznek igaz elég, de másra már nem kerül belőle. Pedig ruházkodni is kell! Hát ezt már honnan szerezzük be? 12 évi tanulás után ezen szükségleteink fedezésére

még most is a szülők támogatására szoruljunk? Ugy-e bár ezt egy önérzetes ember nem teszi — s nem is teheti. Hát akkor mit csináljon? Rongyosan, foltosan nem járhat! Más mód nincs előtte, mint hogy az amúgy is szegény iparcso-
kat hitesse az „egykori“ fizetéssel, vagy a jobb módúaknak uzsorás körmei közé kerüljön, a le-
endő fizetés kecsegtetésével. Azt hiszem egyik sem felemelő s megnyugtató a szegény káplánra nézve.*)

Ilyen elszomorító Dunántúl a káplánok hely-
zete. Lehetne-e ezen segíteni? Szeretett főpászto-
runk már két ízben segített helyzetünkön oly
módon, hogy az államsegélyből 50—50 frt, ille-
tőleg 100—100 korona segélyt adott. De mióta
az államsegély congrua czimen folyósítatik —
ettől a segélytől is elűtöttünk.

A folyó év folyamán azon örvendetes hír da-
gasztotta keblünket, hogy a nagymélt. vallás és
közoktatásügyi miniszter úr a káplánok díjazására
az egyetemnek 8000 koronát s így nekünk Du-
nántúliaknak 2000 koronát engedélyezett! Hiú
álmok! A segély ugyan megadatik, de nem ne-
künk, hanem a káplánt tartó lelkészeknek. Mi
hasznunk van tehát ebből? Szegénységünk csak
ép úgy nyűgöz, mint eddig.

Mindezeknek a megismerése után nem lehet-
nének-e a nagytiszteletű lelkész urak, kikre ezen
említett államsegély mikénti kiosztásának megha-
tározási módja bizva lesz, oly nagylelkűek, hogy
az egyházkerületnek oly irányú javaslatot ajánla-
nának elfogadásra, hogy a káplántartásra adott
segély az illető lelkésznek adassék ugyan át, de
ez kötelezve legyen, hogy a gyülekezet által adott
120—240 koronán kívül az államsegélyből egé-
szítse ki a segédlelkész fizetését legalább is havi
40 koronáig. Megkötöttségünkön s nyomorunkon
ez egy kicsit segíthetne.

Mienk ugyan „a jövő és a remény“ — mint
egy jóakaróknk mondá, — de hogy a „remény“
el ne távozzék tőlünk, a sorsunk iránt érdeklődő
s jó szívvel viseltető nagytiszteletű urakat kérve-
kérjük: tegyék elviselhetőbbé a jelent.

EGY DUNÁNTÚLI KÁPLÁN.

Evang. tankönyvvállalat.

Örömmel értesitem a nt. lelkészi kart, hogy
a tankönyvvállalati mozgalom szépen terjed és az

* Tökéletesen igaz; de az is igaz ám, hogy a lelkész
1200 korona fizetésen még keservesebb állapotban van; csa-
ládát tartani, gyermekeket neveltetni, segédet illően ellátni
ebből a csekélységből szinte lehetetlenség. Nincs itt más mód,
mint nyíltan, erőlyesen megtenni mindent arra, hogy az 1848-i
törvény végre foganatosíttassék. Miért legyen a r. kath. lel-
kész nagy úr, a prot. lelkész — koldús, mikor ez a hazának
van olyan jó gyermeke mindenkor, mint amaz, — ha nem jobb.
S z e r k e s z t ő.

általános helyeslés meghozta már gyümölcsét.
Számos gyülekezet bejelentette már csatlakozását.
Kiemelendő a gömöri főesperes, főt. Terray
Gy. úrnak ügybuzgósága, ki egész, 40 gyüleke-
zetből álló esperességével csatlakozott a mozga-
lomhoz. Nt. Beuer Endre alesperes úr ezeket
irta: „Véleményem szerint itt a 12-dik órája,
hogy az egyház hiveinknél meglankadt, sőt saj-
nos, tanítóink szívéből is kiháló egyházas szellem
új életre keltésének módjáról komolyan gondos-
kodjunk.

A felnőtteknél ezzel már úgyszólván elkés-
tünk. Iskolás gyermekeink ártatlan szíve azonban
az újjá teremtés munkájára még nyitva áll, ha az
egyházhoz való tartozás érzetét tanítóinkban is
fel tudjuk ébreszteni. Vétkes mulasztás e
téren legkisebb késedelmeskedésünk
is. S mert Majba Vilmos által javasolt lutherá-
nus könyvkiadó vállalat teljesen ezen czélnak szol-
gálatában áll, tiszta meggyőződésből, teljes erővel
kész vagyok közreműködni, hogy az . . . léte-
sítették.“ Ime egy szép és őszinte szó, mely
Terray főespereshez küldetett.

Egyéb esperességekben is szerényen folyik
a munka és nagy ügybuzgalommal gyűjtik a csa-
tlakozó gyülekezetek névsorát, a mint azt a főtiszt.
főesperes urak a hozzám küldött levelekben jelezték.

A czeglédi egyház, főt. Török József főes-
peres egyháza, szintén elfogadta javaslatomat;
sőt egy indítványt is terjesztett fel hozzám, melyet
a szervező bizottság elé terjeszték.

Azon esperességeket, melyek helyeslik ugyan a
tankönyvvállalatot, de addig, míg saját kiadású
tankönyveik el nem fogynak, csatlakozni nem
akarnának, arra kérem, hogy a fenti körülmény
óket a csatlakozástól vissza ne riassa, mert ezt
a kérdést nagyon könnyen meg lehet oldani. S
pedig így. A saját kiadásukban megjelent köny-
veket ezentúl is használhatják s kötelezettségük
csak azon könyvekre vonatkoznék, a melyek náluk
meg nem jelentek. Vagy még egyszerűbb lesz a
megoldás, ha könyveiket a tankönyvvállalatnak
átadják, a mely azokat készséggel átveszi. A nt.
lelkész urakat időközönként majd értesíteni fogom
az ügyek állásáról.

MAJBA VILMOS.

Térj meg ismét!*)

(„Kehre wieder“ C. I. Ph., Spitta után szabadon fordította
Pekár Károly.)

Térj meg ismét, újra térj meg,
Eltévedtél szerfölvöl,
Bánd meg vétked', hajtsd meg térded',
Könyörögj az Úr előtt!

*) Az Úr vacsorájának kiszolgálását megelőzőleg az
oltár előtt elmondható.

A mint vagy, úgy jőjj elébe,
 Bizva bizzál kegyelmébe'.
 Lásd, az Úr már elédbe jött,
 S mit Ő ígért, hű ahhoz;
 Megbocsát s ad áldást, üdvöt,
 Térj meg újra, ne habozz!

Hagyd a világ nagy vásárját,
 A magányba térj vissza,
 Ez lelked' megújhodását
 S új üdvödet meghozza;
 Küzdelmeid színhelyébe
 Béke vonúl bé szivedbe;
 A szent lélek intelmeit
 Ismét, újra érezed.
 S Jézus Krisztus rendelésit
 Szent hűséggel követed.

Tévedt lélek, térj meg újra;
 Égi Atyád kegyelme
 Bűneidet megbocsátja,
 Mi balzsam lesz szivedre.
 Tekints rá, ki felfeszítve,
 A könyörtől megihletve
 A keresztről néz ie reád;
 Térj meg újra s ne remegd
 Megváltónknak kárhozátát,
 Ki minket úgy szeretett.

Térj meg, — meríts új életet
 A szeretet' kegyéből;
 Az Úr sokat elengedett
 Égi hosszú tűrésből.
 Bizzál az Ő jó szívében,
 S vigaszt találsz kegyelmében;
 Ő meggyógyít minden sebet,
 Minden fekélyt-bármi nagy;
 Ne halaszd hát megtértedet
 Hozzá, s Nála megmaradj.

Térj meg újra, térj be végre
 A szeretet honába,
 Az üresből a telt szívbe,
 Látszatból a valóba!
 Hazugságból igaz révbe,
 Sötétből a sugárténybe;
 Az életre halál helyett.
 E világból az égbe!
 De mit az Úr ma nyújt, vegyed
 Azt ma, — s térj az ölébe!

BELFÖLD.

Tisztelt Tagtárs Úr! A magyar protestantismust belső és külső ellenségek szorongatják. Bent számos egyházi bajok: számos tagjának

hitközönye, terjeszkedő erejének megcsökkenése és az össze nem tartás emésztő férgek őrlik, sorvasztják Kivülről a napról-napra terjeszkedő ultraromán izgatás, a szekták és a hitetlenség egyesült seregei ostromolják a magyar protestáns Siont.

Védekeznünk, tömörülnünk, szervezkednünk kell, ha elgyengülni nem akarunk. S e védekezésnek a Krisztus szelleméhez méltólag szelleminek és erkölcsinek kell lenni. A protestantismus a jézusi tiszta kegyességnek, az evangéliomi tudományosságnak és a lelki szabadságnak égi jegyében született és ebben nőtt nagyra a mai világot vezető népfajok körében. Hazánkban is a józan kegyesség, a szabad tudomány és a tiszta evangéliomi erkölcs jelében kell győznie!

E jelben született és élte le gyermekkorát az évről-évre erősödő M. P. I. Társaság is, mely a magyar protestantismusnak máris egyik hathatós irodalmi tömörülése. Művelői és népszerűsítői az egyházi tudományokat, különösen a magyar prot. egyháztörténelmet. Erre a Protestáns Szemle című havi folyóirata és az évenkénti könyvkiadványai szolgálnak, amelyekből immár 12--12 kötet jelent meg. Evangéliomi hitelesítő és hitvédő olvasmányokat bocsát közre, melyekből a Házi Kincstár inkább a művelt nagyközönség, a Koszorú cz. füzetsorozat (eddig már 70) inkább a nép lelki szükségét tartja szem előtt.

E tudomány népszerűsítő és hittudaterősítő munkásságával máris nagy szolgálatot tett Társaságunk a magyar protestantismusnak. De a mostani nehéz viszonyok között még inkább kellene fokoznunk a működését és meg kellene kedveltetni és népszerűsíteni társaságunkat a protestáns társadalom minden rétegében.

A M. P. Irodalmi Társaságunk tagja lehet bármely magyar férfi és nő, a ki az evangéliomi protestáns eszmék és élet terjedését szíven viseli; valamint az ily szellemben működő egyházi, iskolai és társadalmi testületek is. A pártoló tagság évi díja 6 korona, a rendes tagságé 12 korona, az alapító tagok egyszer s mindenkorra 200 korona, a pártfogó tagok szintén egyszer s mindenkorra 1000 korona alapítványt fizetnek (vagy szabályszerű kötvénnyel biztosítanak) a Társaságnak; megjegyzendő, hogy az egyházi és iskolai testületek szabályszerű kötvény kiállítására mellett csak az alapítványi 5%-os kamat fizetésére vannak kötelezve, a tőke befizetésétőlük a Társaság nem kívánja. Eme tagdíjak ellenében a pártoló tagok kapják a Protestáns Szemle cz. folyóiratot évenként 40—45 iv terjedelmében; a rendes tagok a folyóiratot és a könyvkiadványt (monografia) az alapító tagok illetménye a folyóirat, a könyvkiadvány és a Koszorú; a pártfogó tagok az összes társulati kiadványokra jogot szereznek. A belépés bármikor

megkezdhető a titkárnál való bejelentés által, s a kiadványok a belépési év elejétől küldetnek az új tagoknak.

Társaságunknak jelenleg 34 pártfogó, 310 alapító, 511 rendes és 499 pártoló, összesen tehát 1310 tagja van; évi bevétele mintegy 12—13 ezer korona, tőkepenze (beleértve a kötvényileg biztosított alapítványokat is) 106000 korona. Évi kiadványa körülbelül 80—85 nyomtatott iv.

Ám, hogy e nagyra hivatott társulat kitűzött szép céljához közelebb juthasson, nemcsak kívánatos, de nagyon szükséges volna, hogy a magyar protestáns egyházi irodalomnak minden egyes ágát még nagyobb kiterjedésben művelhesse és népszerűsítse. Szükséges volna, hogy lelkészeinket a szükséges tudományos theologiai munkákkal, művelt világi urainkat, művelt női közönségünket ifjúságunkat, népünket és gyermekeinket hitvédő és hitszilárdító olyan jó prot. olvasmányokkal s áhitatossági művekkel lássa el, a minőket az angol, német és francia vallásos irod. társaságok nyújtanak a maguk közönségének.

E végtől a mi Társaságunknak még sokat kellene nőni és erősödni. S egyesült erővel, vállvetett munkával ez az erősödés el is érhető.

Ebből a célból bizalommal fordulunk t. Tagtárs Úrhoz is. Hitrokoni tisztelettel és bizalommal kérjük arra, hogy M. Pr. Ir. Társaságunkat akár az esperességi gyűlésen, akár canonica visitatio alkalmával, akár külön körlevél kíséretében úgy egyes hitfeleinknek, mint az egyházközségeknek munkás szeretetébe hathatósan ajánlani sziveskedjék. Buzdító ajánlatukkal és jó példájukkal a lelkész urak is sokat tehetnek társulatunk erősítésére és népies kiadványaink terjesztésére.

Tisztelt Tagtárs Úr! Ne vonja meg becses közreműködését és támogatását szent ügyunktől. Az idők gonoszak. Minden erónket össze kell szednünk, minden tehetségünket ki kell fejtenünk, hogy a Krisztus magyar egyházát irodalmilag is erősítsük. A mi fegyvereink nem testiek, hanem lelkiek, s a hol ezeket czélszerűen forgatják, ott a protestantizmus mindenütt diadalmasan nyomul előre. Mi most háttérbe vagyunk szorítva; de ha megembereljük magunkat, ha evangéliomi hittel, magyar lelkesedéssel és protestáns szivóssággal karoljuk föl a szent ügyet, akkor az Igazság Istene ismét visszahozza azt a dicső időt, a mikor a protestantizmus szellemileg első, irodalmilag irányadó volt a magyar hazában.

Mi hiszünk, mi bizunk e jobb jövőben, s kérve kérjük hitfeleinket: csatlakozzanak hozzánk imájukban és munkájokban a magyar protestantizmus felvirágoztatására.

Hitrokoni és hazafias üdvözlettel Budapest, 1901 márczius havában. Hegedüs Sándor k. minister, a M. P. I. T. v. elnöke. Gyurácz

Ferencz püspök, a M. P. I. T. l. elnöke. Szóts Farkas, a M. P. I. T. titkára (Kálvin-tér 7.)

Egyetemes gyámintézeti gyűlés. A magyarhoni ág. h. ev. egynáz egyetemes gyámintézetének központi válaszmánya e hó 28-án Budapesten, az ág. h. ev. főgimnázium nagytermében ülést tart. Az ülésen, melyet báró Radvánszky Béla és dr. Baltik Frigyes elnökök vezetnek, egy fontos hagyatéki ügyet s több folyó kérdést intéznek el.

A Veszter-féle hagyaték. A néhai Veszter Lajos-féle hagyaték kérdése is elintéztet nyer végre. Az elmúlt évben Balassa Gyarmaton tartott kerületi gyűlés alkalmával az egyetemes ág. h. ev. gyámintézet e reá hagyott örökséget azzal a megokolással utasította vissza, hogy az az egyetemes egyházat illeti a benne kitüntetett czéloknaál fogva. A hagyaték tárgyalása most ért véget és az egyet. egyház nyilatkozott is már oly irányban, hogy a 30 000 koronát tevő örökség kezelését átvesszi és a végrendelet végrehajtását a legrövidebb időn belől megkezdi.

A dunántúli ev. ref. püspök jelentésében ezt az érdekes tételt olvashatjuk: „Az özvegyek kongruájára nézve a miniszterium azon álláspontot foglalja el, hogy azokat a kongrua-kiegészítés nem illeti meg s az megszűnik a lelkész halálával. Az ellenkezőről nem sikerült az intéző körököt meggyőzőnm a mi egyházi törvényeinkből és önkormányzati szervezetünkbelől felhozott indokokkal. Az özvegyek kongrua segélye ellen fő érvnek az tekintetett, hogy míg a tanítói fizetés kiegészítéséről szóló törvényben benne van, hogy az özvegyek fél évig élvezik a kiegészítési összeget, a lelkészi kongrua törvényben ez nincs benne és hogy csak az ev. ref. egyházban van sokszor majdnem két évre kiterjedő özvegyi javadalom élvezete, a többi egyházakban ez sokkal rövidebb időre nyúlik. A káplántartási átalányra vonatkozó miniszteri rendelet azonban kimondja, hogy a káplántartási segélyben az özvegyek is részesülnek, ha tényleg káplán van mellettük.“

A pozsonyi ág. h. evang. theol. akadémia „olvasóköre“ 1901. évi márczius hó 15-én hazafias ünnepélyt rendezett.

Az ünnepély sorrendje: 1. „Szózat.“ Énekli az akadémiai énekkar. 2. „Petőfi visszatér.“ Várady Antaltól. Szavalja Melczer Dezső, theológus. 3. „Ünnepi beszéd.“ Tartja Czinkoczký János, theológus. 4. Szavaltat. Tartja Lehoczky Géza, theológus. 5. „Kossuth Lajos.“ Énekli az akadémiai énekkar. 6. „A hős honleány.“ Irta és felolvassa Hamrák Béla, theológus. 7. „Márczius 15-én.“ Incedy Lászlótól. Szavalja Wolf József, theológus. 8. „Himnus.“ Énekli az akadémiai énekkar.

A nyíregyházi ev. egyház ez évben léptette életbe a kerület által jóváhagyott helyi

szabályrendeletét. Az új szabályrendeletnek egyik lényeges pontja s újdonsága, hogy életbe lépteti az E. A. 48. §-ában megengedett egyházi képviselőtestületet. A képviselőtestület választása február 27-én ment végbe. Városszerzte nagy volt az érdeklődés az iránt, hogy kik lesznek azok a százan, a kiket a bizalom e fontos tisztségre emel. A hivek egy része természetesen idegenkedik most még s némileg bizalmatlan ezen új egyházi factor iránt és sokan — különösen a szerepelni vágyók — fájjalják az egyház ügyeibe való közvetlen befolyásuk elvesztését, mindazáltal a képviselőtestületnek szervezése nagyon is szükséges volt már ez egyházban, a mennyiben oly nagy tömeggel, a minő a nyíregyházi ev. egyház közgyűlése jogosult tagjainak száma, (meghaladja a 4000 et) a tanácskozás, mozgás nagyon nehéz néha fontos ügyeket is hátráltató volt. A képviselőtestület hatásköre a zsinati törvényeknek megfelelő módon van a helyi szabályrendelet 26. §-ában körvonalozva.

A választás — bár erős korteskedések folytak, a mennyiben egyesek az áldott (!) politikát is igyekeztek belevonni — az egyháznak teljes meglepedésére ütött ki, mivel a higgadtabb vélemény győzött s az urnából a legkomolyabb s általánosan tisztelt egyháztagnak nevei kerültek ki. — Az új képviselőtestületnek tagjait nagyszámú közönség jelenlétében márczius hó 10-én iktatták hivatalukba Geduly Henrik és Paulik János lelkészek, mely alkalommal Geduly, mint ez évi igazgató lelkész, szép beszédben ecsetelte a képviselőtestület fontos hivatását, kötelességeit. Az igazgató lelkész beszéde után az úrvacsorát osztotta ki a két lelkész, először egymásnak, azután a képviselőtestület összes tagjainak, kik ennek utána letették a hivatali esküt Igen megható mozzanata volt az a beiktatási ünnepélynek, mikor a gyülekezet 100 képviselője a főispántól kezdve lefelé — mindentéle állásban — az egyszerű őshajú földművesig vegyest, együttesen járult az úr asztalához, megtisztítandók szívüket az eskütétel előtt.

Az istentiszteletet a képviselőtestület alakuló gyűlése követé, melyen a szabályrendelet által előírt 30 presbyter választatott meg. Igen jelentékeny mozzanat volt az egyház életében az új presbyteriumnak márcz. 13-án tartott első gyűlése, melyen a felügyelő, másodfelügyelő s egyéb egyházi tisztviselők hozzája átutalt candidatiója történt meg. A felügyelői állások ezen nagy egyházban rendkívüli jelentőséggel bírnak, a mennyiben azok betöltőinek vállaira az egyház kormányzatának — különösen az anyagi s egyéb külső dolgai vezetésének — nem csekély gondja nehező s azért rendkívüli érdeklődéssel nézett az egész közönség arra, kik lesznek azok, a kiket a bizalom a terhes, de diszes állásokra emelni fog.

Különösen a másodfelügyelőre nézve vonatkozott ez, mint a mely állás most lett kreálva s először betöltve. A főfelügyelőre, illetve felügyelőre nézve tisztában volt a közönség, mert hiszen 14 év óta egy olyan férfiú állott az egyház élén, a kinek működéséhez az egyháznak folytonos fejlődése fűződik s a ki úgy szeretetteljes lelkületénél, mint egyházas gondolkodásánál s az egyház javára irányuló fáradhatlan tevékenységénél fogva az egyházfelügyelők példányképe lehetne s ez: Májerszky Béla városi főjegyző, helyettes polgármester s a tiszavidéki esperességi gyámintézet v. elnöke. Az egyháztanács tehát egyhangulag s nagy lelkesedéssel őt kandidálta, illetve kérte fel továbbra is egyházfelügyelői tisztjének megtartására. Jelölésére, valamint e presbyteriumnak többi egyhangú jelöléseire a márcz. 17-én tartott képviselőtestületi gyűlés rámondta az áment s e gyűlésen az igazgató lelkész lelkésült szavakkal üdvözölte az újonnan megválasztott egyházi tisztviselőket. A beszédek szokásos kieserődését mellőzve csak azt említjük meg, hogy másodfelügyelővé Fest László takarékpénztári vezérigazgató választatott meg; iskolafelügyelővé újból Bogár Lajos árvaszéki elnök, ki e tisztséget már 12 éven át viselte; jegyzökké újból: Moesz Béla városi aljegyző s Adorján Ferencz gymn. vallástanár; gondnokká újból: Vietorisz Dániel; a gazdasági bizottság elnökévé: Barzó Mihály építész; a pénzügyi bizottság elnökévé: a másodfelügyelő; ügyészszé: dr. Meskó László ügyvéd, orsz. képviselő s esperességi felügyelő, — mindannyian egyhangulag.

Semmi sem tanúsítja jobban e nagy egyház békés előhaladását, mint az, hogy hosszabb idő óta papjait, tisztviselőit mindig egyhangulag választja, a miben nagy érdeme van régi buzgó felügyelőjének: Májerszkynek, a ki a béke olajágával jár folyton a hivek között s a netán itt-ott felmerült differenciákat tapintatosan idejekorán kiegyenliti. — Most kétszeresen is szüksége lesz az egyháznak az egyetértésre s a vezetőknek különös tapintatra és bölcseségre, mivel a nyíregyházi egyházban több új, nagy fontosságú kérdés vár megoldásra. Az egyház a legutóbbi időben óriási befektetéseket kénytelen tenni iskolai célokra, nem régeből egy 130,000 forintos nagy központi elemi iskolát építtetett, most új paplakot épít Paulik lelkésznek s több tanyai iskolát részint renováltatott, részint újból építtetett s a jövő évre is háromnak átalakítását, illetve újból építését vette tervbe, a mi együttvéve óriási összegeket igényel s régi adókulcsa nem ígérkezik a mutatkozó szükségletek fedezésére sem alkalmasnak, sem igazságosnak. A mellett sokak részéről folyton fokozódó igények emeltetnek a magyar nyelvűek az egyházban való nagyobb fokú érvényesülése iránt, a mivel szemben viszont a köznepek, különösen az öre-

geknek, conservatismusa áll. Renéjük azonban, hogy az egyház vezetőinek bícsége átlábolja a nehézségeket is s ez a nagy egyház régi hírnevéhez méltó módon, fokozódó virulásban fogja továbbra is szolgálni az istenországának szent ügyét.

Horvátországban, Budinseina községben f. évi febr. 26 án meghalt Stegeli Oszkár nevű evang. magánhivatalnok. Két napig kellett ide-oda táviratozni, a zágrábi r. kath. püspökhöz, sőt még a bánhoz is, hogy a temetőben való eltemetését megengedjék. Végre megérkezett az engedély, hogy a temetőn kívül el lehet temetni. Megérkezett Zágrábból, félnapi járóföldről az evang. lelkész, s mivel ellenállást tapasztalt, pandurokat hozatott, hogy a halottat negyedik napon végre eltemethesse. A kíséretet a legközelebbi faluban lármával, dobálással, harangok félreverésével fogadták. A lelkész 60 k. lefizetésével tudta csak kieszközölni, hogy a halotthoz tartozók maguk megáshatták a sirt, de a falusi pap bűjtogatására a sirt megint kétszer betemették, míg végre a koporsót el lehetett benne helyezni. Ilyen a r. kath. keresztény szeretet, ott, a hol uralkodni tud.

Mezőgazdasági előadások. A földmívelési miniszterium engedélyezésével és Szepesmegye kiküldetésével mezőgazdasági előadásokat a télen tartott Weber S. lelkész Ó-Lubló, K. Lomnitz, Maldur, Lomnitz, Topporecz, Szepes-Béla és Nagy-Eőr községekben.

Congruás lelkészek a bányai kerületben

Sor-szám	E G Y H Á Z	A miniszter által végleg megállapított kiegészítési összeg 1600 kor. ig
1	Apatelek	1046·93 kor.
2	Orsova	1046·90 "
3	Ó-Becse	1044·80 "
4	Domony	984·00 "
5	Zsablya	972·80 "
6	Fóth	968·22 "
7	Pivnicza (német)	841·20 "
8	Temes-Vukovár	756·66 "
9	Baja	748·00 "
10	Versecz	724·00 "
11	Ambrózfalva	711·60 "
12	Nagy-Jeszen	690·39 "
13	Felső-Micsinye	681·01 "
14	Tót (Galga) Györk	665·57 "
15	Kis Sémak	651·83 "
16	Szilbás	644·51 "
17	Német-Palánka	635·71 "
18	Blatnicza	629·99 "
19	Garamszeg	608·66 "
20	Titel	600·78 "
21	Szabadka	574·20 "
22	Tót-Próna	568·56 "

Sor-szám	E G Y H Á Z	A miniszter által végleg megállapított kiegészítési összeg 1600 kor-ig
23	Bábaszék	567·90 kor.
24	Gyón	565·86 "
25	Nagy-Kikinda	557·33 "
26	Békés-Bánfalva	535·89 "
27	Tizsakálmánfalva	535·40 "
28	Osztróluka	525·53 "
29	Pónik	520·20 "
30	Neczpál	519·14 "
31	Nagy-Szent-Miklós	470·10 "
32	Alberti (Csanádm.)	466·00 "
33	Zólyom Vámos	448·43 "
34	Szemlak	445·60 "
35	Horhát	444·37 "
36	Birda	440·76 "
37	Szucsány	388·22 "
38	Istvánvölgy	387·12 "
39	Pribóc	383·96 "
40	Csorvás	378·88 "
41	Káty	377·09 "
42	Pusztá-Földvár	377·00 "
43	Badin	357·10 "
44	Tápió Szele	290·28 "
45	Zsibritó	289·61 "
46	Királyfalu-Kormossó	288·73 "
47	Medgyes-Egyháza	280·10 "
48	Ivánkafalu	252·60 "
49	Lugos	213·04 "
50	Zátures	203·77 "
51	Kovil-Szent-Iván	202·80 "
52	Torontál-Erzsébetlak	201·71 "
53	Dobronya	185·48 "
54	Arad	130·48 "
55	Sándorfalu	113·21 "
56	Makó	45·24 "

KÜLFÖLD.

A szász egyháztartományi missziói értekezlet múlt hó 11. és 12 ik napján Hallában, ez ősi missziói városban ülésezett. Bizonyos keserű fájdalom vett erőt a tagokon. Hisz ebben az évben missziói vér is folyt a messze keleten s a régi Krisztusgyűlölet a misszió gyűlöletének alakját vette fel. Az értekezletnek 1714 tagja volt, de azért sokan megjelentek a szomszédos szász királyságból, sőt Thuringiából is. A szakfériak közül jelen voltak: Bauer herrnhúti igazgató, Buchner és Latrobe missziói direktorok, Würz baseli titkár, Schmidt berlini és Schreiber brémai missziói igazgatók, Maus kínai és Minkner natáli misszionárius, Grundemann missziói szakíró s az értekezlet lelke s a misszió

hallei tanára Warneck, Az ünnepi istentiszteleten Bauer igazgató és Bornhak lelkész prédikált. Az elértekezleten Würz missziói titkár arról a kérdéstről értekezett, hogy „mire tanít minket a sajtónak mult évi hadjárata a kínai misszió ellen?“. Azt a gondolatot fejtegette, hogy a missziót ért vádak a politikával való összezavarásában lelik magyarázatokat. Pedig „minden lépés a politika felé a keresztől való eltávolodással azonos“ és „óvakodjunk az evangélium és a világi hatalom összezavarásától.“

A főgyűlésen Warneck tanár és ismert nevű missziói író tartott előadást „a missziónak a politikához való viszonyáról.“ A tudós felolvasó elvileg kívánja a kettőt egymástól elkülöníteni, s meggyőzően fejtegette, hogy a missziónak a politikához semmi köze, hogy a keresztes hadjárat romantikája anakronizmus, s hogy a pápás missziói püspökök politikai törekvései s a területi hódítások a missziói segélyével a keresztyénység lealacsonyításával azonosak. Hosszasan tárgyalt a missziói területek elfoglalása, a misszionáriusok és benszülött keresztyének védelme s a benszülöttek nyelve, szokása és gazdasági állapota kérdését, s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Kinában a missziói és vallási szabadságot az európai hatalmak a belföldi kormányoktól szegyenletes háborúk árán kieroszakolták, a mi aztán a misszióra bizonyos ódiomot vont maga után. A missziót ért legújabb szenevedések nem vallási, hanem politikai eredetűek, ép azért hiányzik azoknak vértanúi ereje. A vallás és a politika legújabb összezavarása keserű gyümölcsöket termelt a külmissziói praxisnak. Az értekezlet meleg elismeréssel adózott az előadónak lelkes, világos és meggyőző misszió-elméleti és apologétikai alapvető fejtegetése miatt. „Kívánatos lett volna, hogy sok politikus és hírlapíró is hallgassa az előadást“ — jegyzi meg helyesen Luthardt lapja, a mi forrásunk.

Egy nagy népies missziói összefoglalót is tartottak a külmisszió lelkes barátai és munkásai, a melyen Fries, a hallei Franceanum igazgatója elnökölt. Itt Maus misszionárius a kínai misszió akadályairól és kihatásairól, Würz titkár Assante missziója történetéről és Buchner a missziói munkásság áldásairól értekezett. Az egyetemi diák missziói gyűlésen ugyancsak Maus a kínai diákokról és Bauer igazgató a modern emberről és a misszióról tartott előadást! — Szívesen regisztráljuk az adatokat, örömmel tanulunk a külmisszióból, épülünk annak művein, de egyelőre tovább nem mehetünk s annak munkásai nem lehetünk. Mi még a belmisszióknak is csak a kezdetén vagyunk!

Ausztriában az ev. reformmozgalom a parlamentbe is került. Egy interpellációt nyújtottak be a német egyesületek, a melyben a szenté avatott Liguori Alfonz moráltheológiájának népe-

ket és nemzeteket megmételvező veszedelmére hívták föl — Gassner röviden összefoglaló riportára nyomán — a közfigyelmet. A pápás pártiaknál ez az interpelláció iszonyú konsternációt keltett, mely alkalommal az ev. egyházban áttért Dr. Eisenkolb képviselő az osztrák ev. reformmozgalomra jellemző következő kijelentéseket tett: „Mi benső meggyőződésből tértünk át az új hitvallásra, s nem is fogjuk azt megszegyeníteni soha sem. Kátét kaptunk a kezünkbe, nagy sokára megtanultunk ismét imádkozni, bensőnk megnyílt a keresztyén hit előtt, s szívünk Jézusé, a mi üdvözítőnké lett. Nem túrjuk azt, hogy bárki is — ha mindjárt pap — közbenjáróul lépjen föl közöttünk s az Isten és üdvözítőnk között. Mi boldogoknak valljuk magunkat, hogy az igaz keresztyénségért s az evangéliomért folytatjuk a küzdelmet, mert szívünkkel a Krisztusé vagyunk.“ A csehek arra figyelmeztette a szülő, hogy „mi lett Hussnak vége és hogy a fehérhegyi esata után a német vérrel együtt sok nemes cseh vér is folyt Prágában. Akkor Ausztria azon volt, hogy protestássá legyen, s hogy mint lett újból katolikussá, az ellenreformáció történetének véres lapjai mutatják. Ha kötelezve érezzük magunkat a legszölesebb körökben terjeszteni az ev. hitvallást, hogy a nép is megismerje a valódi keresztyén hitet, úgy azzal nem sértjük a kath. hitvallást.“ A „császár és birodalom“ előtt tett e bátor hitvallás bizonyára nem fogja téveszteni hatását. Eisenkolb különben a karbitzi ev. egyházközség tagja, mely nemsokára avatja fel újonnan felépített templomát.

Szász-Weimár kongruája. A szász weimári tartományi gyűlés febr. 24 ikén a lelkészi javalmazások emelésével foglalkozott, s egyértelműleg hozott határozata értelmében az állami segélyt 166,000 márkáról 223,000 márkára emelte. Az eddigi fizetések 1800—3500 márka között változtak, s az újabb állami segély folytán következőleg emelkednek:

5	szolgálati évig	2000	márka
5	„ év után	2400	„
10	„ „ „	2800	„
15	„ „ „	3200	„
20	„ „ „	3600	„
s 25	„ „ „	4000	„

szabad lakáson kívül. A superintendensek évi 300—600 márka járulékból is részesülnek. Sajnos, hogy az összes 300 lelkészi állás közül csak 15-nek van 4000 márkán felüli fizetése. A kormány a maga javaslatának támogatásául a thüringiai egyháztartományok ev. lelkészeinek következő fizetési szabályzatát hozta fel:

Meiningben a törzsf.	1800 m.	30 sz.	év u.	4200 m.
Altenburgban	2100	„	„	4000
Gothában	1800	„	„	3600
Sondershausenben	2100	25	„	3900
Rudolstadtban	2100	25	„	3600

id. Reussben törzsf. 2000 m. 16 sz. év u. 3200 m. ifj. „ „ 1800 „ 24 „ „ 4000 „

Ezt olvasva, a mi prot. kongruánkat csakugyan morzsaléknak kell mondanunk!

Anglia pápás püspökei az új századot üdvözlő főpásztori levelükben ugyancsak erős állást foglalnak el a liberális katholicizmussal szemben s a feltétlen alávetést, tehát az értelem és a lelkiismeret feláldozását hangsúlyozzák a pápai szék viláгурalma és csalatkozhatlan tantsételeire iránt. Különösen kifogásolják azt, hogy sok „konvertita“ Angliában bizonyos rezervákkal él „privát itéletét“ hangsúlyozza, nemzeti egyházi törekvéseket táplál, a dogmákat s az egyházi rendszabályokat kritizálja, az egyházi cenzurákat semmibe sem veszi, a laikusok jogait az egyház hatóságok tekintélyét aláássza. A liberalizmus elleni küzdelmükben hivatkoznak Dilt R. E. következő kijelentésére: „Az erősek elnémultak, a gyengék megmaradtak, s a katholicizmusnak Newman, Manning és Renouf arájában való rövid felvirágzása után mi mint kath. testület az intellectuális erőnek és szellemi jelentőségnek oly alacsony fokára szállottunk alá, a melyből csakis 2 generáción át hozzánk áttért néhány jelentékenyebb és kiválóbb szellem fog kiragadni bennünket.“ Értjük tehát, hogy kellemetlenül érinthette e köröket az angol király ismeretes erős prot. izű hitvallása, s a reformmozgalom, mely napjainkban Francia-, Osztrák-, Olasz- és Spanyolországban ugyancsak hatalmasan döngeti a pápás viláгурalom kapuit. De hát Schiller nem hiába mondotta, hogy „a világtörténelem világitólet.“ Annak bizonyult Róma egyházán is most és mindenkoron!

A hierarchia. A „La Gerarchia cattolica“ legújabb közlései szerint a római kath. egyház hierarchiája 1225 tagból áll és pedig 56 bibeorsból, 11 patriarkából, 725 római szertartású s 49 keleti szertartású valóságos érsekből és püspökből, 374 czimzetes érsekből és püspökből s 10 diócesis nélküli pralátusból. A legújabb statisztika szerint van a római kath. egyháznak Európában (Tuniszt és Algierit is beleértve) 180 017 283 hive, 118 érseksége, 518 püspöksége, 248,119 világi vagy rendi papja, 6050 férfi rendje és kongregációja, 21,000 papja 25,043 női rendje és kongregációja és 317,206 női kolostori lakója. (Ez utóbbi adatok közzé Spanyolország, Portugalia, Belgium és Oroszország nincsen fölveve.) Közelebből Németországnak van 5 érseksége, 25 püspöksége, 19,124 világi vagy rendi papja (úgy, hogy 1 papra 1006 kath. lélek gondozása vár.) 212 férfi rendje és kongregációja, 1087 rendi papja, 2661 női rendje és kongregációja s 32,831 női kolostori lakója. A papi semináriumok növendékeinek száma 2800. Valóban úgy Németországot, mint Európát nagyon is behálózza a pápás hierarchia,

a melylyel szemben résen kellene lennie a sokkal szeretetlenebb és egyenetlenebb protestantizmusnak

I n d e x. A róm. kath. egyház tiltott könyveinek jegyzéke a hirhedt „Index.“ karácsonyi ajándéku, Essev páter revideálásában. „megtisztult és korunkhoz alkalmazott alakban“ a vatikáni nyomdában újból megjelent. E revideált kiadásban a pápai dekrétumok által egyáltalában eltiltott eretnek iratokon s az egész kath. irod. termékeken kívül szerepelnek az ó-kath. irók közül Döllinger, Friedrich, Knodt, Langen, Michaelis, Reinkens, Reusch, Schultz és Melzer, a bölcselek és történetirók közül: Froschhammer, Günther, Baader, Hermes, Hinschius, Pichler, Rohling, Kant, Lessing, Gregorovics, Gervinus és Ranke; a költők közül: Blumauer, Heine, Lenau, Rau és Zschokke, s a fejedelmek magas viláგából Nagy Frigyes, a felvilágosodott absolutista fejedelem. Kuriózumnak megemlitjük, hogy egyes római kath. szentek is az Indexbe kerültek, sőt olyan művek is, a melyeket már több pápa is approbált. — E névsort olvasva azt kérdezzük: ugyan mi volna az emberiségből s annak mai fejlett kultúrájából, ha ezeket az egyházfejedelmi cenzura alá vetett műveket csakugyan el lehetne tiltani, eltüntetni vagy pláne megsemmisíteni! Szegény Róma és annak pápás egyháza, hogy annak így kerülnie kell a tudomány és az irodalom viláგosságát!

(Eperjes.)

Dr. Szlavik Mátyás.

IRODALOM.

Igazi lelki örömmel tapasztaljuk, hogy konfirmációi vezérfoalaink évről-évre szaporodnak. Ez is mutatja, hogy a konfirmációi oktatást igen fontosnak tartjuk.

Ez év folyamán jelent meg a harmadik kiadásban néhai Placskó István volt békési főesperesnek ez előtt félszázaddal írott Priprava mládeze {ku Confirmácii“ című tankönyve (ára 52 fill. Placskó István lelkésznel Szarvason.

A könyvecske csupán a tanulók számára iratott minden bővebb magyarázat nélkül. Nem olyan, mint Koren Pál Návod-ja, mely nemcsak a tanulónak, de felnötteknek is élvezetes és tanulságos olvasmányt nyújt.

Szerző a bevezetésben megismerteti a tanulóval: ki és mi ezéliből adá az életet? A ezél tökéleteség elérése művelődés által. (Mát. 5, 48.)

Majd jelzi, hogy a teremtő Isten az életen kívül különféle előnyökkel, jótéteményekkel halmozá el az embert: étel, ital, ruházat, béke, munka, öröm s egyéb adományok.

De ez nem az élet ezélja, hanem a tökéle-

tesedés, mely bölcsesség s jóságban nyilvánul s a mihez eszünk, szabadakaratumk, szerencsés s szerencsétlen körülmények, természet, jó nevelés, tudomány, munka, de mindenek felett a vallás vezérelnek. ¶

Itt szerző felteszi a kérdést: mi és hányféle a vallás? A négy fő vallást röviden ismertetve oda vezet a tanulót, hogy miután a keresztyén vallás legjobban tökéletesít: ez a legjobb, legüdvösebb.

A kinyilatkoztatott keresztyén vallás magyarázatát szerző a katechetára bizza.

Miután a keresztyén vallás a legtökéletesebb, adja a keresztyén vallás szerzőjének Jézus Krisztusnak életrajzát.

Az ő menybemenetele után az apostolok hirdették az evangéliomot.

Idővel azonban a keresztyének részekre osztottak. Így keletkezett a római, görög és evang. egyház.

A római egyház tévtanai miatt Luther előtt is többen kiváltak ezen egyházból. Ezeket röviden bemutatva szerző beszél a keresztyénség nagy reformátoráról dr. Luther Mártonról.

Ennek rövid életrajza után tárgyalja az evangélikusok négyféle elnevezését.

Majd áttér arra, hogy Krisztus evangélioma két fő dologra oktat: mit higgyünk s mit cselekedjünk, hogy üdvözülhessünk.

Szerző ezek alapján tankönyvét felosztja hités erkölcs tanra.

A hittanban közli a főbb hitigazságokat: egy az Isten, Jézus a mi megváltónk, lelkünk halhatatlansága; élő hit általi igazulás, végül megemlékezik az erényeszközökről is. Minden igazságot részletesen tárgyal, magyarázata világos, a Szentírástól s az ágostai hitvallástól nem tér el, minden állítását Szentírással erősíti.

Az erkölcsi rész négy fő kötelességről beszél. Isten, önmaga, embertársak s más élő és nem élő teremtmények iránt.

Isten irántiak: szeretet, hála, bizalom, engedelmesség, gyermeki félelem, elismerés, tisztet.

Önmagunk iránti kötelességek annak teljesítésében összpontosulnak, melyek becsületünk, lelkünk, testünk, állásunkra, vagyonunkra, egy szóval egész életünkre vonatkoznak.

Embertársaink iránti főkötelességünk a szeretet. Altalánosak vonatkoznak embertársai iránti gondolkozásunk, beszédünk és tetteinkre.

Különös kötelességek: a házasok, szülők gyermekek, barátok jóltevők, szomszédok, tanítók, tanulók, hatóság, alárendeltek, urak, szolgák, öregek, ifjak, utasok, szerencsétlenek, özvegyek, árvák, betegek és halottak iránt.

Elő s nem élő egyéb teremtmények iránti

kötelességek vonatkoznak: állatok, növények, haza, egyház és emberi művek iránt.

A munkában két melléklet is van. Az elsőben a váltanok vannak röviden elősorolva. Ezekkel rövid, harmadfél lapon végez, holott embertársaink iránti kötelességeknek — melyek ugyan szintén fontosak — 14 lapot szentel a szerző. A váltanok bővebb ismertetése fontos dolog s igen szükséges.

A második melléklet némi homiletikai ismeretekre vezet az ifjúságot, ismertetvén az ének, ima és a templomi beszéd célját és értékét. Jelzi, hogy a beszédben szükséges az előbeszéd, szöveg, főtétel, részek és befejezés. Nem rossz ugyan, ha ezt is tudja a gyermek, de nem hiszem, hogy a 62 lapra terjedő anyagot konfirmáció ideje alatt alaposan még ezt is fellehetne dolgozni.

Az egész mű kérdések és feleletekben, szép biblikus tót nyelven van írva, s szerzője jó teológusra s élettapasztalatokban gazdag emberre vall. E munka bátran sorozható dr. Széberényi Jánosé mellé, kinek ilyenmű munkáját ma is használjuk vezérfonalul s mely Koren magyarázatával a legújabb időben jelent meg.

Kívánatos, hogy a kiadó hálás fiú új kiadásnál a nyomtatási hibákat küszöböltesse ki s a gyermek felfogásához nem mért kifejezéseket könyvebbekkel cserélje ki.

Az 50 éves munka vezérfonalul máris ajánlható.

C z i n k o t s z k y M.

A legérdekesebb magyar napi lap, mely úgy tartalmának bősége, mint értesüléseinek gyorsasága és megbízhatósága folytán bátran összehasonlítható a külföld nagy lapjaival, az „Egyetértés“, melynek szerkesztősége nem kimél sem költséget, sem fáradságot arra, hogy olvasóközönségét úgy a hazai, mint a külföldi eseményekről kimerítő, részletes tudósításokkal lássa el. De különösen ki kell emelnünk az „Egyetértés“ politikai és szépirodalmi rovatát. Politikai rovatának egyik fő ereje az, hogy olyan bő és részletes tudósításokat ad, minőt egyetlen magyar lap sem adhat. Az „Egyetértés“ is csak nagy terjedelménél fogva teheti ezt Vezérezikkeiben az „Egyetértés“ mindig a politikai és társadalmi nagy kérdéseket vitatja meg s programjához hiven a szabad eszmékért és függetlenségi elvekért küzd. Szépirodalmi része az „Egyetértés“-nek eddig is igen becses volt, mert a legkitűnőbb írók tárczáit és regényeit évek hosszú során át ebben a lapban olvashatja a magyar közönség. Ma meg különösen nagybecsű e különben is kitűnő rovat, mert Eötvös Károly, a legmagyarabb író, az „Egyetértés“ hasábjain írja meg páratlan érdekességű tárczáit. A Gróf Károlyi Gábor följegyzései, az Utazás a Balaton körül, az Eötvös Károly adomái es egyéb kisebb művek egész sorozata máris országszerte nagy feltűnést keltettek,

a mi nem is csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy szépirodalmunk mai kozmopolitikus irányzata közben szinte fellélegzik a magyar ember, ha olyan igazán minden sorában tiszta magyar tárgyú s hangú remekművekhez jut, mint az Eötvös Károlyéi. Az április 1-én kezdődő évnegyedben az „Egyetértés“ Eötvös Károly tárczasorozatán kívül regényt is közöl. — A ki érdekes és jó olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés“-re. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők, (Budapesten, IV. Páncsöveg-utca 8.) mely szívesen küld ingyenes mutatószámot. Előfizetési díj negyedévre 10 kor., egy óra 3 kor. 60 fill.

Kérelem.

A kiknek utalványt mellékelek, azoknak előfizetése lejárt; méltóztassanak az előfizetést megújítani.

VERES JÓZSEF.

Pályázat ösztöndijra.

A győri ág. hitv. evang. egyházközség pályázatot hirdet a kezelése alatt lévő Steltzer Dániel-féle ösztöndíj alapítvány jövedelmére, melyből két, egyenkint 200 koronás ösztöndíj magasabb tanintézetek és hat egyenkint 80 koronás ösztöndíj. középiskolák tanulói között osztatik ki. — Ezen ösztöndíjakban csak győri illetőségű, vagy születésű tanulók részesülhetnek, a kik tanulmányaikban jó magaviseletet és kellő előmenetelt tanúsítottak s anyagi helyzetüknél fogva is arra igényt tarthatnak. Előnyben részesülnek mégis az itt jelzett feltételek mellett, a kik az alapító Steltzer és Ráth családokkal való rokonságukat igazolni tudják s a kik protestáns tanintézetekben tanulnak. — A győri ág. hitv. ev. iskolaszékhez címzett folyómodások az itt jelzett feltételeket tanúsító igazolványokkal együtt április hó 30-ig nt. Isó Vincze lelkész úrhoz, mint az egyházközség egyházi elnökéhez küldendők.

Győr, 1901. márczius hó 15.

Benedek Vincze

egyházközségi jegyző.

22 2-2

Orosházán, nyomtatott Veres Lajos gyorsajtóján.

Luther-Társaság könyvkiadóhivatalában

BUDAPEST, VII. Rottenbiller u. 12.

kapható magyar és tót nyelven:

- 1. Emlékezés a konfirmáció ünnepére.** Szép színvomatú kép. 42 cm. magas 32 cm. széles. Ara . . . 30 fill.
- 2. Emlékezés a konfirmáció ünnepére.** Szép fekete színvomatú kép. Jézus, Luther, Melanchthon képeivel. Ara 10 fill.

MAJBA VILMOS

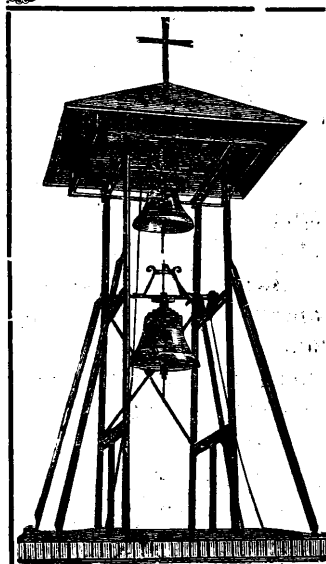
23 2-1

ev. lelkész, föv. vallástanár.

NOVOTNY ANTAL

harangöntőde és vasharangállvány gyár
Temesvár, Gyárváros.

Ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságú harangok újra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vert vaskoronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, mi által a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa föltalált

többször kitértetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

melyeknek hanogsabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van, és így egy 200 Ko egy ily 260 Ko haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá régi harangok vertvaskoronávali felszerelését, vertvas harangállványokat minden nagyságú óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

„Az ezredéves ország kiállításán Budapesten 1896. MILLENIUMI NAGYÉREMMELEL kitértetve.

10. 24-4